

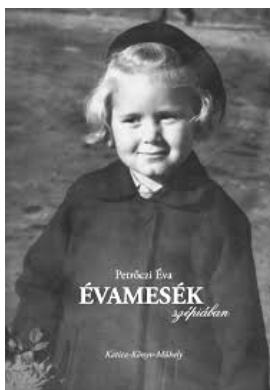
kéiket”, a sok, szívrepesve fogadott unokát. Az „édes anyaföld” helyett ebben a könyvben a keserű anyaföld világa jön elénk, amely azonban még így, minden keserűségével együtt is nagyon szerethető!

(*Marosvásárhely, Mentor Könyvek, 2017*)

BAKONYI ISTVÁN

Éva Csodaországban

Petróczi Éva: *Évamesék szépiában*

Hosszú ideje figyelem Petróczi Éva gazdag pályáját. Legfőképpen a költőét, erről könyvet is írtam néhány esztendővel ezelőtt. Persze tudunk más műfajú tevékenységéről is, hiszen a puritanizmus és a protestantizmus tudós kutatója, recenziók és tanulmányok szerzője, jeles rádiós és televíziós személyiség, és prózája is figyelmet érdemel. *Évamesék szépiában* c. kötete pedig ez utóbbi minőséget mutatja föl.

A kötet borítójáról egy kislány mosolyog ránk, éppen ilyen barnás fényben. Nem titok, hogy ő maga a szerző, néhány évtizeddel korábbról. A tudós költő gyerekkori portréja, azé a szerzőé, aki ezúttal kisprózai műveit teszi közzé ebben a kötetben. Szellemi és földrajzi utazásra hívja olvasóját, határon belül és kívül levő tájakra. Vagy éppen a múltba, földidézvén szeretett embereket, ősoket. Közben egyfajta műfaji megújulásnak is tanúi lehetünk, hiszen egyrészt sokműfajú könyv, hiszen publicisztika éppúgy olvasható benne, mint portré vagy vallomás, vagy éppen egy kedves szó által novelettáknak nevezett írások sora. Hagyományos értelemben nem novellák ezek az írások, de hogy egy különböző példát mondjak: Örkeny egypercesei sem azok... Petróczi ugyanakkor lendületesen ír, gördülékeny, ízes és míves magyar nyelven megírott könyv ez, a tudós férj, Szabó András előszavával. Itt olvashatjuk, hogy a „...prózai írások nagyon gyakran lírába, versbe oldódnak, nem egyszer fényt vetve egy-egy Petróczi-vers keletkezéstörténetére is...”

Igen, ez az összetettség kétségtelenül jellemzi az *Évameséket*. Az írók egy évtized alatt születtek, bár a többségük az egészen közeli múltban. Úgy 2010 körül lett igazán fontos Petrőczy Éva számára az itt föllelhető néhány műfaj. Ahogy már szó esett róla, mindegyik bepillantást enged a szerző műhelymunkájába, a lírikus és az irodalomtörténész, a publicista szellemiségébe. Van úgy, hogy mindezek együtt vannak jelen, pl. a Lázár Ervin-portréban. Itt sajátos emléktöredékeket tesz közzé a számára oly kedves íróról, a szeretnivaló pályatársról. Azért is örülhetünk ennek, mert mintha már Lázárról is kevesebb szó esne manapság!

A kötetben látható Ladócsy László-képek igencsak jól illeszkednek ebbe a világba, ráadásul jórészt hajdani fényképeket alkotott újjá a művész. Sokkal többet jelentenek ezek a művek pusztán illusztrációnál, hiszen bennük van az írásokat meghatározó lelkiség is. Az egyéni hangú, személyes hangvétellű kispórák lelkiségével adekvát módon. S ebbe belefér néhány műhelytitok leleplezése is, egy-egy vers születéséről például. Ilyen szöveget tartalmaz a *Nyáresti gondolatok*, melyben a szülőknek ajánlott vers, az *Adriai elégia* háttéréről olvashatunk. Itt is jelen van a szerző erős hite. Nagyon gyakori, hogy ilyen gondolatokkal ér véget az írás, bizonyítván, hogy mi rejtőzik Petrőczy szellemiségének középpontjában. Ez a szellemiség minden műfaját átlengi, anélkül, hogy patetikus vagy éppen didaktikus lenne bármelyik műve is.

Bőséggel találunk önéletrajzi elemeket is, ez persze természetes egy ilyen kötet esetében. Olvashatunk külföldi ösztöndíjakról, utazásokról, régi találkozásokról, élményekről, az ötvenes években börtönbe vetett édesapáról, a kislányát nehéz körülmények között nevelő édesanyjáról, a többi szeretett családtagról, a régi Pécs hangulatairól és persze a nagymamává válás élményeiről. A világra nyitott és a másokra figyelni tudó személyiségről. S aki hisz abban, hogy „Istenünk eszköztára végtelen”. Ezekhez kapcsolódnak a nagy ünnepeket megidéző írások, sok-sok nagy-pénteki, húsvéti vagy karácsonyi gondolattal. Sablonoktól mentesen, egy olyan író tollából, aki nem kedveli a kiüresedett szavakat és gesztusokat. Szíveli viszont a természetességet és a nyíltságot. Hitben, versben, prózában egyaránt. Persze ettől még él a lírai szárnyalás és a szép emlékezés eszközeivel is.

Ha nem is a közéletiség uralja ezt az írói világot, azért időnként szót ejt korunk visszasságairól, a nemzedéki gondokról, vagy éppen az öregek gyors félreállításáról is. Közben az együttlépülés vágya is megszólal benne. Miközben arról ír, hogy ma már szerencsére egy tavaszi ünnepünk van a hajdani három helyett. (A fiatalabbaknak mondom, hogy a szocia-

lizmus forradalmi ifjúsági napjaira gondolt.) Hasonlóképpen „médiapartizánként” szól számos rádiós és televíziós jelenlétéről. Hálás vagyok a sorsnak, hogy egynéhányhoz nekem is van közöm... Kár, hogy mostanában ritkábban él ezekkel e lehetőségekkel. Közben azt is megjegyzi, hogy mintha manapság túl sok lenne a nem mindig elsőrangú médiaképzőből. Nem politizál tehát, de a valódi közügyektől sem tartja távol magát, és ezt jól teszi. Miként a felelős írástudókra ez mindig jellemző.

Amikor pedig a Pécsi Rádiót és Krassó Lászlót ünnepli, igencsak megszire ható eszme-futtatásba bocsátkozik. Mint ahogy ráismerhetünk a puritanizmust és a reformációt kutató tudós keze nyomára is. Akkor pl., amikor Luthert vagy Szenci Molnár Albertet emlegeti egy-egy ünnepel kapcsolatban. Jól érzékelhetően vágyakozik egy olyan élet után, melyben a Krisztus-központúság lenne a domináns. És vallja, hogy a költészet csak kegyelmi állapotban jöhet létre. „...Igen, a költészet ott kezdődik, ahol nincs fölösleges szó, nincs lotyogás. ...Mert ha valami, hát a túlzott akarás, a szavakban stréberkedés valóban megöli a költészetet...” – írja *A költészet – kegyelmi állapot* c. írásában.

S közben egy modern mesevilágot alkot, egyfajta „tündéri realizmust”. Akkor, amikor szeretett városáról, a felvidéki Eperjesről vagy éppen Móra Ferencről ír. Kis túlzással azt is mondatjuk, hogy „novelettái”-val műfajt teremt. A tér szabadabb itt, mint a versben, és jól él ezzel a lehetőséggel, bár nem él vissza vele. Jó ízléssel, mértékkel. Bár a jókedv és a bőség sem áll távol tőle...

Igy, többek között ezért valódi, színvonalas olvasmány ez a könyv. Egy egyre teljesebben kibontakozó alkotói pálya míves dokumentuma.

(*Katica-Könyv-Műhely*, 2017)